

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора, Заслуженого юриста України Курила Володимира Івановича на дисертацію Чорнобривця Володимира Володимировича на тему: «Адміністративно-правові засади реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право

Актуальність обраної теми. Правова держава створює та забезпечує різні механізми реалізації прав осіб в суспільстві. Одним із таких прав є конституційне право на отримання професійної правничої допомоги. Основною цінністю цього права є дієвий та своєчасний захист прав, свобод та законних інтересів осіб на професійному рівні.

Правовий захист осіб можуть забезпечити лише юристи, діяльність яких визначається законами. Лівову частку нормативної основи правників щодо надання професійної правничої допомоги в Україні займають норми адміністративного права. Тобто, інститут надання професійної правничої допомоги побудований на певних адміністративно-правових засадах, що в умовах реформування постійно модернізуються та з розвитком суспільних відносин зумовлюють потребу у такій модернізації.

Викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертації Чорнобривця Володимира Володимировича на тему: «Адміністративно-правові засади реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні», що в умовах розбудови громадянського суспільства є комплексним та вагомим науковим дослідженням площини реалізації права на отримання професійної правничої допомоги, як провідного інституту ефективного, професійного та стабільного захисту прав, свобод та законних інтересів осіб в суспільстві.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Робота складається із вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура повністю

відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Слід відзначити обґрунтованість наведених дисертантом висновків, які базуються на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання, зокрема: за допомогою історико-правового методу розкрито загальнотеоретичні засади виникнення організаційних та функціональних основ професійної правничої допомоги. Загальнонауковий метод системного аналізу, дозволив визначити проблемні питання та стан організаційного та правового забезпечення професійної правничої допомоги. За допомогою методів порівняння, аналізу та синтезу розкрито особливості зарубіжного досвіду реалізації професійної правничої допомоги в Україні, виявлено його переваги. Структурно-логічний та формально-догматичний методи використано для визначення особливостей суб'єктів реалізації професійної правничої допомоги, а також форм реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні; компаративний метод і документальний аналіз було використано для розробки пропозицій щодо вдосконалення реалізації професійної правничої допомоги у відповідності до євростандартів.

Мета дослідження полягає в комплексному підході, з урахуванням праць вітчизняних і зарубіжних учених проаналізувати і теоретично обґрунтувати правову природу реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні з адміністративно-правової точки зору, розглянути механізм його здійснення, а також розробити науково обґрунтовані пропозиції, спрямовані на вдосконалення нормативно-правового забезпечення. Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих автором є вірно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. Виходячи з аналізу основної частини

дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Структура дисертаційної роботи дозволила автору повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, крім того, включені до списку використаної літератури, насамперед зарубіжної, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми і високий рівень наукової підготовки автора, його наукову зрілість.

У вступі здійснюється обґрунтування вибору теми дослідження, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, надано відомості щодо їх упровадження та апробації, а також щодо кількості публікацій, у яких відображено основні положення дисертаційного дослідження.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретико-правові аспекти професійної правничої допомоги» було розкрито історичний генезис організаційних та функціональних основ професійної правничої допомоги, виявлено сутність професійної правничої допомоги, в загальному проаналізовано адміністративно-правове регулювання професійної правничої допомоги в Україні.

У другому розділі роботи «Основи реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні» автор визначає статус суб'єктів реалізації професійної правничої допомоги в Україні, розкриває систему правничої допомоги та форми реалізації права на отримання професійної правничої допомоги

Третій розділ «Адміністративно-правові засади реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні у період євроінтеграції» розкриває зарубіжний досвід реалізації професійної

правничої допомоги та шляхи удосконалення реалізації професійної правничої допомоги у відповідності до євростандартів в Україні.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні та аналіз організаційних, правових засад адміністративно-правового регулювання у цій сфері. Висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення адміністративно-правових засад реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати, що дисертаційна робота за характером і змістом розкритих питань є новітнім комплексним системним дослідженням адміністративно-правових засад реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні. За результатами проведеного аналізу сформовано низку нових теоретичних та практичних положень, висновків та пропозицій.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний високий ступінь наукової новизни. Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні. Елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в

дисертації теоретичні положення, висновки і пропозиції можуть бути використані:

– у законотворчій діяльності щодо розробки або вдосконалення чинного законодавства, норми якого регулюють правовідносини у сфері надання професійної правничої допомоги;

– у правозастосовній діяльності – використання одержаних результатів дозволить покращити та удосконалити систему реалізації права на професійну правничу допомогу;

– у наукових дослідженнях – положення та висновки дисертації можуть бути основою для подальшої розробки питань щодо реалізації професійної правничої допомоги з урахуванням адміністративно-правового спектру;

– у навчальному процесі – при викладанні дисциплін «Адміністративне право» і «Адміністративна реформа в Україні» в юридичних вищих навчальних закладах та при підготовці лекцій і навчальних посібників з зазначеної проблематики.

Отже, дисертаційна робота може виступати теоретичною основою для проведення науково-прикладних досліджень у сфері надання професійної правничої допомоги. Висновки та рекомендації, що сформовані автором, можуть бути враховані при вдосконаленні чинного національного законодавства.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладені у 8 опублікованих наукових працях, з яких п'ять статей опубліковано у фахових виданнях з юридичних наук, затверджених МОН України, а також у трьох публікаціях у збірниках матеріалів наукових і науково-практичних конференцій.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття

змісту дисертації відповідає вимогам МОН України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертанта, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом робота відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті роботи відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого наукового дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які виставлені автором для публічного захисту.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування.

Автором дотримано норми законодавства про авторське право і суміжні права та надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Отже, у дисертаційному дослідженні Чорнобривця Володимира Володимировича на тему: «Адміністративно-правові засади реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні» відсутні порушення академічної доброчесності.

Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення:

1. У висновках до розділу 1 автором вказано, що зміни до законодавства створили неоднозначну і суперечливу ситуацію щодо розуміння одночасного існування в законодавстві понять «правнича

допомога» та «правова допомога» без роз'яснення розмежування їх змісту, визначення їх точного і логічного місця серед інших правових явищ. Потребує роз'яснення авторська позиція щодо розмежування цих понять та визначення їх місця у чинному законодавстві.

2. У висновках до розділу 1 автором наголошено щодо необхідності приведення чинних нормативно-правових актів у відповідність до Конституції України та взаємоузгодження їх між собою шляхом використання єдиної термінології в понятійно-категоріальному апараті юриспруденції. По-перше, автором не визначено конкретні зміни до чинного законодавства. По-друге, даний висновок варто було б віднести до розділу 3 щодо напрямків удосконалення законодавства.

3. Потребує уточнення висновки автора у підрозділі 2.1, що забезпечення права на отримання професійної правничої допомоги, це безперечно є засоби, здійснювані державою. Виникає логічне запитання, чи дійсно автор вважає, що забезпечення права це лише засоби, здійснювані державою.

4. Не зовсім повно сформульовано класифікацію суб'єктів реалізації професійної правничої допомоги, зокрема, автором визначено, що вони поділяються на суб'єктів отримання такої допомоги та суб'єктів, які її здійснюють.

5. У підрозділі 3.1 багато уваги було зосереджено на аналізі досвіду Європейських Спільнот, що є вірним підходом. Однак, такий юридичний аналіз належить не до зарубіжного досвіду, а до європейського чи міжнародного досвіду.

Вищенаведені зауваження істотно не впливають на високі здобутки роботи, що є новим, актуальним та змістовним дослідженням.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правові засади реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні» є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в

якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України.

У дисертаційному дослідженні Чорнобривця Володимира Володимировича на тему: «Адміністративно-правові засади реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні» відсутні порушення академічної доброчесності.

Отже, дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правові засади реалізації права на отримання професійної правничої допомоги в Україні», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України №167 від 06 березня 2019 року, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор – Чорнобривець Володимир Володимирович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право.

**Офіційний опонент –
завідувач кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету біоресурсів і
природокористування України
Заслужений юрист України,
доктор юридичних наук, професор**

В.І. Курило

Підпис проф. Курило В.І. засвідчую.
Перший проректор НУБіУ України
академік І.І. Ібатулін

